

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1394

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de problemen die Nederlanders in het buitenland ondervinden bij het uitoefenen van hun stemrecht* (ingezonden 1 maart 2017).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 14 maart 2017)

Vraag 1, 3, 5, 6, 7 en 9

Hoeveel Nederlanders in het buitenland hebben zich gedurende de registratieperiode dagelijks geregistreerd voor de Tweede Kamerverkiezingen 2017? Klopt het dat de laatste stembiljetten op 7 februari 2017 verstuurd hadden moeten worden, maar dat dit 24 februari jl. is geworden? Indien dit klopt of het een andere datum na 7 februari betreft, vanwaar deze vertraging? Acht u deze vertraging verantwoord gegeven het feit dat sommige postbedrijven vele malen minder efficiënt en effectief werken dan de in Nederland actieve posteries? Erkent u daarmee dat er een risico bestaat dat duizenden stemmen niet zullen meetellen voor deze verkiezingen, mede door toedoen van het late toesturen van het stembescheiden?

Bent u van mening dat het stemrecht één van de fundamentele rechten van onze democratie is? Waarom is het u dan de afgelopen 4,5 jaar niet gelukt om de organisatie zodanig op te zetten dat het stemrecht van Nederlanders in het buitenland niet in gevaar komt?

Waarom is het noodzakelijk het stembiljet met stembewijs en witte envelop in de oranje staatsenvelop terug te sturen? Hoeveel biljetten (percentueel) zijn bij vorige verkiezingen in andere enveloppen teruggekomen? Klopt het dat in 2012 slechts 70% van het aantal geregistreerden daadwerkelijk een stem heeft kunnen uitbrengen?

Bent u bereid bij de evaluatie van de verkiezingen nadrukkelijk ook het verloop van de verkiezingen voor Nederlanders in het buitenland mee te nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1, 3, 5, 6, 7 en 9

Voor het antwoord op deze vragen verwijs ik naar de brief die ik op 9 maart jl. aan de Tweede Kamer heb gezonden.

Vraag 2

Kunt u per dag aangeven wanneer de enveloppen waarin het stembiljet moet worden teruggestuurd, zijn verzonden zijn aan deze in het buitenland geregistreerde personen?

Antwoord 2

De gemeente Den Haag is verantwoordelijk voor de registratie van de Nederlanders die buiten het Koninkrijk wonen en willen stemmen bij de komende verkiezing. Op basis van informatie die van de gemeente Den Haag is ontvangen kan ik u het volgende melden.

Bijna 40.000 kiezers hebben ervoor gekozen hun stembiljet per e-mail te willen ontvangen. Deze kiezers hebben begin januari en begin februari 2017 hun stembescheiden (briefstembewijs, oranje retourenvelop, etc.) per post toegestuurd gekregen. Op 14 februari 2017¹ is het stembiljet naar deze briefstемmers gemaald.

Ongeveer 21.000 briefstемmers hebben aangegeven het stembiljet per post te willen ontvangen. Nadat de kandidatenlijst en het stembiljet definitief konden worden opgemaakt (op 13 februari 2017), zijn de stembiljetten en kandidatenboekjes gedrukt. Deze zijn samen met het briefstembewijs en de oranje retourenveloppe op 21 februari 2017 per post verstuurd naar de kiezers.

Circa 4.000 briefstемmers zijn inwoners die zijn ingeschreven bij een Nederlandse gemeente, maar tijdelijk in het buitenland zijn voor bijvoorbeeld werk, studie of vakantie. Deze briefstемmers moesten voor 15 februari jl. bij hun eigen gemeente aangeven dat zij per brief willen stemmen. Deze formulieren worden naar de gemeente Den Haag verstuurd. Op dinsdag 28 februari jl. zijn ongeveer 2.000 stembescheiden van de 4.000 verstuurd. Op vrijdag 3 maart jl. is de meest recente verzending verstuurd.

Ruim 12.000 kiezers hebben een kiezerspas of een schriftelijke volmacht aangevraagd.

Vraag 4

Bent u bekend met de website van Eelco Keij waaruit blijkt dat een groot aantal mensen hun stembiljet laat, of zelfs te laat om terug te kunnen sturen, ontvangen heeft?² Komt dit beeld overeen met het uwe?

Antwoord 4

De website van de heer Keij is mij bekend. Ik zal in de evaluatie van de komende verkiezing de signalen meenemen die zijn ontvangen van Nederlanders in het buitenland en ook kijken naar de suggesties die zijn gedaan voor mogelijke verbeteringen.

Vraag 8

Waarom is het bij sommige ambassades, vanwege het feit dat hier een briefstembureau is gevestigd, wel mogelijk het stembiljet tot en met 15 maart a.s. af te geven, terwijl dit bij andere ambassades niet mogelijk is en het stembiljet uiterlijk op 1 maart a.s. moet worden afgegeven?

Antwoord 8

De stemmen van de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen, moeten op 15 maart a.s. om 15.00 uur lokale tijd zijn ontvangen door het briefstembureau. Een deadline van 1 maart 2017 komt niet voor in de wet- en regelgeving.

Kiezers in het buitenland die niet wonen in een land waar een briefstembureau is ingesteld kunnen hun stem rechtstreeks versturen naar de gemeente Den Haag of naar de ambassade of het consulaat in het land waar de kiezer verblijft. Die ambassade of dat consulaat stuurt het dan door naar Den Haag waar de briefstem wel voor 15 maart om 15.00 uur (lokale tijd) moet zijn ontvangen. Gelet daarop zijn kiezers geadviseerd contact op te nemen met de Nederlandse ambassade of consulaat in het land van verblijf. De ambassade of consulaat-generaal maakt dan een inschatting wanneer zij de briefstem moeten hebben ontvangen om het nog voor woensdag 15 maart 2017, 15:00 uur bij het briefstembureau in Den Haag te bezorgen.

¹ Zie ook de brief die ik op 9 maart jl. aan de Tweede Kamer heb gezonden (Kamerstuk 31 142, nr. 58). De Raad van State heeft op 13 februari jl. uitspraak gedaan in de beroepszaken tegen het besluit van de Kiesraad van 3 februari jl., over de geldigheid van de ingediende kandidatenlijsten, de handhaving van de daarop voorkomende kandidaten en de lijstnummering. Pas op 13 februari jl. kon het definitieve stembiljet en het overzicht van kandidaten worden opgemaakt dat de kiezers moeten hebben om te kunnen stemmen

² <https://eelcokeij.com/google-map-wel-en-niet-ontvangen-stembiljetten/>

Vraag 10

Wanneer is het register voor de permanente kiesregistratie voor Nederlanders in het buitenland gereed? Kunnen straks alle aanvragen tot permanente registratie elektronisch worden ingediend?

Antwoord 10

De wijziging van de Kieswet die de invoering van de permanente registratie mogelijk maakt treedt naar verwachting op 1 april a.s. in werking. De gemeente Den Haag heeft al de nodige voorbereidingen getroffen om uitvoering te geven aan de gewijzigde Kieswet. Gelijk na de inwerkingtreding zal de gemeente Den Haag starten met het aanschrijven van de Nederlanders in het buitenland om deze personen te vragen of men opgenomen wil worden in de permanente registratie.